

הלכות יום הכפורים סימן תריד תריד דיני סיכה ונעילת הסנדל, ובו ד' סעיפים:

עת כבוד הגולה

א ברייתא דאורייתא
ב כן פירש רש"י
ג שם ג' הרי"ף ה"א
ד ספקא
ה ע"פ ד' משנה
ו ע"פ הרי"ף
ז ה' הספקת הפסוקים
ח ו' בקצתם
ט ע"פ רמב"ם
י ו' רמב"ם
יא ע"פ רמב"ם
יב ע"פ רמב"ם

א *אסור לסוף אפלו מקצת גופו, (א) ואפלו אינו אלא להעביר (ב) הזקמא. אבל אם הוא חולה, יאפלו אין בו סכנה, או שיש לו (ב) חטטין בראשו, מותר: ב [*] *אסור לנעל (ג) סנדל או מנעל (ג) של עור. אפלו (ד) קב הקטע וכיוצא בו, אפלו של עץ ומחפה עור, אסור. (ה) אבל של גמי או של קש (ו) *או של בגד או של שאר מינים, (ו) מותר *אפלו לצאת בהם (ח) לרשות הרבים: ומותר לעמוד על (א) פנים וכתות (ט) של עור, ומכל מקום (ד) המחמיר תבוא עליו ברכה (מדרכי דמסא יתה"ד סימן קטט): ג' יחפיה, (י) קל שלשים יום מתרת לנעל את הסנדל, (י) ה'החולה פיוצא ביה אף-על-פי שאין בו סכנה, ויכן מי שיש לו מכה ברגליו: ד' ימחר כל אדם (יא) לנעל סנדל מחמת עקרב וכיוצא בו כדי שלא ישכח, אם מצויים שם עקרפים או דברים הנושכים: הנה יאם ירדו (י) נשמים ורוצה

שערי תשובה

[*] אסור לנעל נכוי, וכשב בפמ"א ח"ב סימן כח: כהנעלים של לבדים יש להם שלא לילך בטי"ב יו"ט, עין לעיל סימן קנ"ד שהבאתי דבריו בזה:

וענין ט"ו שהארץ והעלה דל"ה אין שום התי לנעל מנעל אפלו לדבר מצות, והלכות כפי ששוקם של בגד או אנפילאות ספר זלית בה ספק קלל, ובעונה רבים מהחזונים ואפלו קצת לומדים הולכים ברחוב במנעלים וקשבים לביהכ"מ הם הולכים ב"כ במנעלים, רק כשהגיע למקומו חולץ כל זמן שעומד שם ותו לא, ואלו בחשבה והחלבו ופושעים נקראו אם אינם שומעים לקול מדיהם, עכ"ל. וע"פ ו' מש"ש: (א) קריים, ובתפלת י"ח אסור לעמוד על שום דבר, אחרונים: (ד) המתמיר, והנדב"ו סימן קצ כשב דאין פאן ביה מחוש אפלו בקשים: (ה) והחולה, והבי"ח חמיר בזה, עין א"י: (ו) גשמיים, כשב ט"ו: נראה בדבריות גשמים צריך איסורים, אבל אם יש שם פארץ נפש נטיט פלי עלמא כאיסורים פנה, ע"ש. ומ"א כתב: יציע על טה פמכו עפה להקל, דאין כל אדם יכול לומר איסורים אני פמ"ש סימן הרב ע"ש, ובפרט שלוששק אנפילאות וא"כ אין להם צער פל"פף לילך בטיט ונפש, ולכן יש למחות אם יוצע שיקבלה, ע"ש:

באר היטב

(ב) הזקמא. עמ"ש סימן תריג ט"ק א בשם הש"י דאפלו חזיעה להעביר תתקמא נפ"י אסור, והדברי המ"א נראה דמפר ברייתא להעביר הזקמא, ע"ש: (ג) סנדל, חולצין מנעל מבע"י והולכין לביהכ"מ יתף. וכתב פ"ח: ונאיתי מרבתי שקלנו חתף לנמרי בלא כתישוקים, ומ"א נט"ו מהירין לילך בכתישוקים, וכן נהגין. ונראה שיש להקדים לנעל מנעל אפלו לדבר מצות, והלכות כפי ששוקם של בגד או אנפילאות ספר זלית בה ספק קלל, ובעונה רבים מהחזונים ואפלו קצת לומדים הולכים ברחוב במנעלים וקשבים לביהכ"מ הם הולכים ב"כ במנעלים, רק כשהגיע למקומו חולץ כל זמן שעומד שם ותו לא, ואלו בחשבה והחלבו ופושעים נקראו אם אינם שומעים לקול מדיהם, עכ"ל. וע"פ ו' מש"ש: (א) קריים, ובתפלת י"ח אסור לעמוד על שום דבר, אחרונים: (ד) המתמיר, והנדב"ו סימן קצ כשב דאין פאן ביה מחוש אפלו בקשים: (ה) והחולה, והבי"ח חמיר בזה, עין א"י: (ו) גשמיים, כשב ט"ו: נראה בדבריות גשמים צריך איסורים, אבל אם יש שם פארץ נפש נטיט פלי עלמא כאיסורים פנה, ע"ש. ומ"א כתב: יציע על טה פמכו עפה להקל, דאין כל אדם יכול לומר איסורים אני פמ"ש סימן הרב ע"ש, ובפרט שלוששק אנפילאות וא"כ אין להם צער פל"פף לילך בטיט ונפש, ולכן יש למחות אם יוצע שיקבלה, ע"ש:

משנה ברורה

א (א) ואפלו אינו נכוי הזקמא. רוצה לומר, דאף שהוא שלא לשם פנוני, אסור: (ב) חטטין. ותינו דוקא (ב) במקום שנוהגין לסוף כחל אפלו איש בריא, אבל במקום שאין נוהגין לסוף כחל איש בריא, אסור לסוף על-פני חטטין, וכן ביום-טוב ובין השבת, דמובח דהוא משום פרוצה, וכדלעיל בסימן שכו סעיף א בהג"ה: (ג) של עור. אפלו הוא של עור רך: (ד) קב הקטע. שנקטעה נגלו, ועושה קמין דפוס נגלו, ויש בה בית-קבול קטן ומכניס שם ראש שוקו, והוא קרוי קב, ומנעל הממחר בעשאו של עור, והוא הדין אם הוא (א) של עץ ומחפה עור, וכדלקמיה: (ה) אבל של גמי. וכו'. דכל שאינו של עור אינו נקרא מנעל אלא מלבוש. (ד) ויש מהחזונים שמחמירין בשל עץ אפלו אינו מחפה עור, (ה) וכן יש מחמירין שלא לצאת במנעל העשוי מלבדים (שקרוין נואלי"ק), ועשוי במנעל של עור והוא מגן על הרגל, ואינו מרגיש כלל שהוא יתף, ולא בכלל עפוי הוא, (ו) ולפי זה הוא הדין (קאלאש"י) של גמא יש להחמיר, והנה, אף שאין למחות ביה הפקלין אחרי שהשלקן-ערוף רוב אחרונים מקלין בזה, מכל מקום מי שאפשר לו, נכון להחמיר בזה: ולילך באנפילאות של בגד פנוני: (ו) אכן אם צריך לצאת החוצה, נכון יותר שילבש אלו הלבדים או הקאלאש"י ולא מנעלים של עור שיש בהם אסור מדינא, כה שאין פן אלו שהם רק משום חמרא: (ו) או של בגד וכו'. גם בכל זה מנעל מנעל מחפה עור, לא למעלה ולא למטה (אחרונים): (ז) מותר אפלו לצאת וכו'. ובמנעל דאסור לצאת בו, אסור אפלו לטיל בו פכית מנטשה (מנטשה) (גמרא): (ח) לרשות הרבים. רוצה לומר, דאף שפכל שבתות השנה אסור לצאת בו לרשות הרבים פיון שאינו דרך מלבוש, מכל מקום פיו"ט הפתורים (ט) פיון שאסור בנעילת הסנדל ואי אפשר לו לנעל מנעל של עור, נקרא זה דרך מלבוש לאותו היום: (ט) של עור. שאין זה הנגאת דרך נעילה, ולא אסור אלא פשהו מנעילו ברגליו, ומכל מקום המחמיר תבוא עליו ברכה. ופרי חדש הסכים לנעל הדרך ב' המוכבא במגן-אברהם, דאין פאן ביה מחוש כלל. (ט) פמה דברים אמורים, שלא בשעת תפלת שמונה-עשרה, אבל בשעה שמתפלל תפלת שמונה-עשרה אסור לעמוד על-פני פנים וכתות אפלו אינו של עור, משום שנקראה פמתגאה אם יצמד או על פנים וכתות ואפלו (י) אינו גבוהין שלשה טפחים, אבל מותר לעמוד (יא) פשהו איש מצנני: על מנעל עשבים להפסיק בין הקרקע: ג' (י) כל שלשים יום. דער אותו הזמן הצנה קשה לה, וכן לחולה: או למי שיש לו מכה, לכלם הצנה קשה להם: ד' (יא) לנעל סנדל מחמת עקרב, ואפלו

שער הדין

(א) דרך-החיים: (ב) רש"י במות ק"ב: (ג) דגם בקשע ששן זה, וכדאיתא ביבמות דף קג: (ד) אליה רבה, עין שם: (ה) שערי-תשובה לעיל בסימן תקנ"ד בשם הפנים מאירות, עין שם. ועין בהנחת חמס-סופר שקטב לדבריו נכונים, ועל"פן עצתו בשלשן ברחוב לך בלבדים רבים באופן שפגיש הנרקע למשה ברגליו ומרגיש שהוא יתף: (ו) תורה ודש"ש: (ז) שם: (ח) ה"ר"ן ביומא: (ט) מגן-אברהם: (י) פריקונים והג"ר ומהצית-שקל, ובכרים וכתות הוא דרך נאנה: (יא) חיי-אדם, והשעם, דבנה לא שיה נאנה כלל:

תריים: 1 נעל צפניה מלבד עבה וקשה. 2 צנדלים.

מילואים הלכות יום הפפורים סימן תריד המשך מעמוד קודם

[משנ"ב ס"ק יא]

לְנַעַל סַנְדַל מִחֶמְתָּ עֲקָרְבַיִם⁽¹⁾.

17 וגם באופן שיטל לנעול נעל של שעם וכדו', כתב הפרי חדש (סי' ד) שמותר לנעול סנדל של עור, כיון שבמקום סכנת עקרב לא אסרו את נעילת הסנדל כלל, וכן צידד השיח יצחק (יומא עח, ב ד"ה אם) שלא פלוג רבנן בהיתרם.

מאיסור זה, וגם בזמנינו מותרים הם לילך בנעלי עור.

ודעת הגר"י קרליץ (חוט שני יום כיפור עמ' קלח) שאף בזמנינו שיש נעלי פלסטיק או גומי, מ"מ מותר להם לילך בנעלי עור, כיון שחז"ל התירו להם את הדבר, וכן לכאורה מבואר מדברי המנחת חינוך (שהובאו לעיל ס"ק ח). וראה מה שכתבנו להלן (הע' הבאה), לענין הליכה בנעלי עור במקום שמצויים עקרבים.

הלכות יום הפפורים סימן תריד תרמו המשך מעמוד 156

לגבי אנשים גדולים הרחוקים מאד מהרהור עבירה (והוסיף הצמח צדק שם, שאף על פי שהרהור עבירה בערב יום כיפור אינו שכוח, מ"מ הרהור כמה שמפחד שלא יארע לו טומאה בליל יום כיפור, הוא שכיח מאד בערב יום כיפור, ועלול אף הוא לגרום טומאה כהרהור עבירה).

וכן כתב הגר"י קניבסקי (קריינא דאגרתא ח"א סי' קסה-קסו) שדברי חז"ל אמורים במי שאירע לו הדבר שלא מחמת טבע כלל, כגון מי שנשוי וכן ארבעים שנה ומעלה ועמוס בתורה ויראה, שבאופן זה נשלח לו הדבר מהשמים בגוירה מיוחדת, מה שאין כן מי שמחמת טבע אירע לו הדבר, כגון אצל צעירים וכל שכן אצל מי שאינו נשוי, דאי שהדבר אירע לו על ידי הרהור ואפילו מלפני כמה שבועות (הזכיר בדבריו את דברי הצמח צדק הנ"ל, וכתב שכן ידוע גם מעד גדולי ישראל שהורו כך). וסיים, שמימי צריך לעשות את התיקון המבואר בספרים, ללמוד משניות מסכת כלים בעין ובהעמקה כפי יכלתו, כיון שלא עלה בידו להתפלל ביום הכיפורים בקדושה ובטהרה (ולא מצד ידאג כל השנה), והלימוד לשם שמים יתקן את הדבר.

וכן לענין חולה שראה קרי, כתב הכף החיים (סי' ט) שיש לתלות שהדבר בא לו מחולשת החולל.

8 ותקנה זו שיוסיף בלימוד, כתב לעיל (סי' תקעא ס"ק ד) לגבי מי שבא להתכפר על עוונות ידועים, והוסיף, שההוספה בלימוד מועילה לכפר על עוונותיו דוקא לאחר ששב בתשובה, שאם לא כן נחשב הדבר כטובל ושרץ בידו.

[שעה"צ ס"ק ה]

89 סתנ"ה קטמר אַת ישאלי⁽²⁾.

9 עור בסגולת התורה לטהר הטמאים, כתב בביה"ל לעיל (סי' תקעא ס"ב ד"ה תלמיד חכם) בשם החי אדם, שהתורה היא כמקוה טהרה, היא נמשלה לאש וכל הבא באש נטהר.

[משנ"ב ס"ק ד]

קָשָׁם הָאָרְזִי נ'ל⁽³⁾.

10 שם (פכ"א אות מ) כתב בשם האריז"ל (פרי עץ חיים שער יום הכיפורים פ"ב) ותיקון לדבר, שיאמר כל יום במשך שלושים יום (רצופים, אחר יום כיפור) את הפיוט מסדר קדושות של יום כיפור בכונה שלימה ורצייה ובדמעות (ראה בסדר בית יעקב (סדר ליל יום כיפור שער העין סי' ט) פירוט הפיוטים. עוד בענין התיקונים על הדבר, ראה בדיעת תורה (סי' ב) בשם השרת אמרי אש והאדמו"ר מבעלזא, וכן בקף החיים (סי' יא), וכן במה שהבאנו לעיל (סי' ג) בשם הגר"י קניבסקין.

4 שם נתבאר דיני ההרחקה שצריך לנהוג בין איש לאשתו בזמן שדאי נדה (וראה שם (ס"ו-ס"ז), מה הדין באופן שאחד מהם חולה). ולהעביר את התינוק בין אשה לבעלה (קוואטרן) בכרית מילה שנערכת ביום כיפור, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ז סי' קס אות ב) שנהגו להקל בדבר, כיון שהוא ענין של מצוה, וכן דעת הגרש"י אויערבך (אוצר הברית פ"ד סי' ח הע' ה), הליכות שלמה יום כיפור פ"ה ס"ב) שבאופן זה יש לסמוך על דעת הט"ז (בשעה"צ ס"ק א) שסבר שהנגיעה אסורה רק בלילה, מאידך, דעת הגר"י קרליץ (חוט שני יום כיפור עמ' קלט) שאין להעבירו מאשה לבעלה, ויעבידהו על ידי אחר.

[משנ"ב ס"ק ב]

יְכַן אָסוּר לְיִשְׁן וְכוּ'⁽⁴⁾.

5 האף לישון בשתי מטרות נפרדות הנוגעות זו בזו, כתב המחצה"ש (ס"ק א) שאסור, וכמו שאסר הרמ"א (יורה ד"ה קצה סי' ל) לגבי אשתו נדה, וכן היא משמעות סתימת המשנ"ב לעיל (ס"ק א), ושלא כמו שכתב המטה אפרים (אלף למטה ס"ק ב) שלענין יום כיפור יש להקל בזה, ובפרט כשיש טורח בדבר.

[משנ"ב ס"ק ג]

יֵב אֶכְיִלָּה וְלִשְׁתִּי⁽⁵⁾ א' מִחֶמְתָּ הַהָרוּר (כדומה?) וכו', יִשְׁנָה שְׁנֵי קָפִים⁽⁶⁾.

6 ולפיכך בטעם דברי הרמ"א לעיל (סי' תרח ס"ד) שאין לאכול בערב יום כיפור דברים המחממים את הגוף ומאכלי חלב שמרבים את הורע, כתב במשנ"ב שם (סי' יז) שצריך להיזהר בכך ביום כיפור יותר מבשאר ימות השנה משום שבוים כיפור אסור לטבול (ולא מחמת המבואר כאן שהרואה קרי ידאג כל השנה וכו').

וכן לענין מה שכתב לקמן (סי' תריט ס"ק יד) שכדי שלא יבוא לידו טומאה יאמר קודם השינה את ארבעת המזמורים הראשונים בתהלים, וכן שטוב שלא יכסה את עצמו בכרים וכסתות כיון שהם מחממים, ועל כל פנים שלא יכסה את רגליו, התבאר בדברי השלי"ה (שהוא מקור הדבר) שטעם הדבר שבוים כיפור צריך לשמור את עצמו יותר מבשאר ימות השנה, כיון שאנו דומים ביום זה למלאכים וצריכים לזדות טהורים כמותם, ובפרט מטומאת קרי וראה גם בביה"ל לעיל (סי' תרו ס"ד ד"ה יכול) ובמה שכתבנו שם, שבערב יום כיפור צריך לטבול משום קרי כדי להתרמות לטהרת המלאכים.

ודיני הרחיצה והטיבילה ביום כיפור למי שראה קרי, התבאר בשו"ע לעיל (סי' תרי"א) ובמשנ"ב שם (סי' כו"ל).

7 ומטעם זה כתב בשו"ת צמח צדק (שער המילואים סי' סב), שבעל התניא היה שוחק ממי שנצטער מהדבר, כיון שדברי חז"ל נאמרו רק

הַלְכוֹת יוֹם הַכַּפּוּרִים סִימָן תְּרִיד תַּרְטוֹ

לִילָף לְבִיתוֹ מִבֵּית־הַכְּנֻסֹת א' לְהַפֵּךְ (יב) * וְהָיָה אִיסְטָנִים, (י) (יג) מִתָּר לְעַל (יד) מְנַעְלֵיו עַד שְׁפָנָיעַ (טז) לְמִקְוָמוֹ (מַהֲרִיל):

תַּרְטוֹ יוֹם הַכַּפּוּרִים אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמָּטָה, וְכוּ ב' סְעִיפִים:

א' יוֹם־הַכַּפּוּרִים אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמָּטָה. (א) בְּנֹאָכוֹר (ב) לִגְעַ בְּאִשְׁתּוֹ כְּאִלּוּ הִיא נָדָה, (ג) וְכֵן יֵאָסוּר לִישֹׁן עִם אִשְׁתּוֹ בַּמָּטָה: ב' הַרְוָאָה קָרִי קָרִי לְגִיל יוֹם־הַכַּפּוּרִים (ג) (ג) יִדְאָג כָּל הַשָּׁנָה, וְאִם עָלְתָה לוֹ שָׁנָה (ד) מִכְּטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶן הָעוֹלָם הַבָּא:

א סְעִיפָה יִזְמַן עַי
ב כֶּשֶׁם כִּי אֲנִי
ג הַנְּחוּת מִרִּבִּי
ד מִשְׁעָר הַיָּם הַלְלוּ
ה מִשְׁעָר הַבַּיִת
ו דָּבָר רַבִּי יִתְמַנְּנָל שֶׁם
ז פֶּה

בְּאֵר הַיָּטֵב

(1) מִתָּר. כְּבִי מְשַׁמַּע חֻקָּא מְנַדֵּל בְּלֵא עַקֵּב מִתָּר וְלֹא מְנַעַל. וְשִׁלְיָה קָמַב דִּיהֶפֶךְ יִמְן לְשִׁמְאֵל הַשְּׁמַאל לִימִין, ע"ש. וְכִי הִמְטָא: וְאֶפְשָׁר דְּאֶפְלוּ בֵּין הַעוֹבְדֵי־כּוּכְבִּים אָסוּר אֲעִיב דְּאִיפָא לְמַחֵשׁ שְׁלִיעֵינוּ בֵּין שְׁהוּא מְדַאבְּרֵתָא, ע"ש. וְעַן סִימָן הַרְיָא:
(2) לִבְעַל. גַּם לֹא יִרְכַּב דְּכָרִים עִמָּה, וְאָסוּר לִפְעַם בַּהּ גַּם בֵּינָם, שְׁלִיָה.

בְּאֵר הַלְבָּה

כָּל, עַי שֶׁם, אֶפֶן אִם הֵם לְכָרִים וְכִים מִסְּפָרָא דְאִין לְחַמְרִי, וְכִמוּ שֶׁכְּתִב קַהֲנַת הַחֹמֶס סוֹפֵר: * וְהָיָה אִיסְטָנִים. עַן מַשְׁנֵה בְּרִיחַ דְּהִינּוּ אִישׁ קִצְוֹן כִּן כְּתִב מִגְּוֹאבְּרֵתָא. וְעַן מַה שֶּׁכְּתִב הַגְּבִי' בְּשֵׁם הַשְּׁבִי'א, דְּהָיָה אִישׁ מְעַנֵּן וְיִסְכְּן מְחַמֵּת הַנְּחָה וְרוּחָה לִפְנֵי, שְׂכִיב לְהִזְיֵן לוֹ הַנְּחָה, וְכִמוּ שֶׁחֲמִיר רַבִּי אֲלִיעֵזֶר לִסְנֵה מְטַעֵם זֶה, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁכְּתִב הַלְבוּשׁ דְּהִינּוּ שָׂאֵם לֹא יַעַל יִצְטַעַר, דְּזֶה אִינוּ בְּכָלל אִיסְטָנִים. וְנַע עוֹד, דְּמַשְׁמַע שֶׁם וְכֵן דְּמַשְׁמַע אֲפָרִים, דְּכַאֲרֵיב כְּהַמְוִיחֵן בְּפִרְק מְצוֹת חֲלָצִיה, עַן שֶׁם. וְהָיָה מַה שֶּׁכָּתִב רַבִּי אִישׁ יִרְדוּ גְשָׁמִים, כְּלֵא יִרְדוּ גְשָׁמִים מִתָּר לְעַל סוֹלֵס וְהָיָה מְנַדֵּל בְּלֵא עַקֵּב, דְּכַאֲרֵיב אִישׁ יִרְדוּ גְשָׁמִים, אֶפְשָׁר דְּבֵא לְיוֹקָא דְּבֵלֵא אִיסְטָנִים אֶפְלוּ יִרְדוּ גְשָׁמִים אָסוּר, אִי גַבֵּי. דְּהָיָה הַכְּרָעָה בֵּין הַבְּהִי' שֶׁהַעֲחִיק דְּבַמְּפִיק אָסוּר לְלַבֵּשׁ מְנַעְלִים וְכִין הַרְוִשְׁלֵמִי שֶׁהִתִּיר בְּנָה, וְכִמוּ שֶׁכְּתִב הַפִּי', עַן שֶׁם. וְנַע עוֹד, דְּאִם צְרִיךְ לִילָף לְבִיטָרָה וְהוּא מְפָנֵן וְאִין יִכּוֹל לִילָף בְּלֵא מְנַעְלִים, דַּעַת הַפְּתִיג דְּאָסוּר, וְאִינוּ דוֹמֵה נַעֲלִיָה לְחֻצְיָה דְּהַתִּירָה לְעַבְדוּ בְּסִימָן כְּדִי לְקַבֵּל פְּרִי רַבִּי (וְנִשְׁעַם עַן בְּפִי' 24), וְדַעַת הַתִּיר לְהַתִּיר בְּנָה. וְנֵשׁ לוֹמַר עוֹד, דְּגַם הַפְּתִיג מְטַעֵם לְהַתִּיר, עַן שֶׁם בְּבִיחַ, וְהַשִּׁי' פָּתַח דְּהַלְלוּהָ לְהַתִּיר לְהַתִּיר בְּנָה, עַן שֶׁם. וְעַן בְּפִי' מְנַדֵּל דְּמַשְׁמַע לְהַתִּיר דְּמִתְּרִי בְּאֶפְשָׁר לוֹ עַל־פִּי הַתִּיר לִילָף בְּלֵא מְנַעְלִים, הֵא לֹא הִכִּי גַם הַשִּׁי' מוֹדֵה דְּשִׁירָה. וְמִדְּבָרֵי דְּרִאפְרִים מְשַׁמַּע דְּלַהֲטִי' כָּל גּוֹנֵי אָסוּר, וְנִשְׁעַם שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל הַמְּנַעְלָה וְלֹא לְלַבֵּשׁ מְנַעְלִים. וְצְרִיךְ עַיִן לְעִצְיָה:

וְיִשְׁלַחֵם לְבִיתוֹ (כ) א' וְיִתָּחַם בְּמִקְוָמוֹ מְצַנַע כְּבִיחַ־הַכְּנֻסֹת, לְפִי שְׁלִיכְתָּךְ שֶׁל הַמְּנַעְלִים הוּא וְזוֹלָל לְבִיחַ־הַכְּנֻסֹת בֵּינָם קְרוּשׁ הַתְּרוּסָה, שְׁתַּנְּבִים לְכַפְרוֹ בְּכֻסוֹת נִקְיָה וְכָכֵל דְּבַר טְהוּרָה. סְתָבוּ הַתְּרוּסָה וְיִתָּחַם דְּאִם צְרִיךְ לִילָף לְבֵין הַכְּנֻסִים, אֶפְשָׁר־לִי כְּדִי אָסוּר לְעַל מְנַדֵּל אֶף דְּאִיפָא לְמַחֵשׁ שְׁלִיעֵינוּ עַלֵּיו, בֵּין דִּישׁ אִמְרִים שֶׁהוּא דְּאִרְוִיחֵתָא:

א (א) וְאָסוּר לִגְעַ בְּאִשְׁתּוֹ. בֵּין בְּפִלְיָה (ב) בֵּין בִּיּוֹסִי', וְגַם לֹא יִרְכַּב עִמָּה בְּכָרִים, (ג) וְכֵן בְּכָל הַפְּרָטִים שֶׁנִּתְּבַּאֵר בְּיִוְרֵה־דַעַה סִימָן קַצְיָה: (ב) וְכֵן אָסוּר לִישֹׁן וְכוּ. אֶפְלוּ (ג) הוּא בְּכָנְדוֹ וְהוּא בְּכַנְדָּה: ב' (ג) יִדְאָג כָּל הַשָּׁנָה. שְׂמָא לֹא קָבִילוּ מְעִינָתוֹ, וְשִׁמְרָאִים לוֹ שֶׁהַקְּדוּשָׁה־בְּרִיחַ הוּא אִין חֲפִץ בְּשִׁמְרָאֵיו. (ד) וְעַן בְּאֶתְרוּנִים שֶׁכְּתִבוּ, דְּהוּא בְּנֹקָא כְּשִׁלְא תִּהֵי מַחְמַת רַב אֲכִילָה וְשִׁהֲיָה) אוּ מַחְמַת הַתְּהוּרִי וְכַדוּמָה, אֲכִיל לְשִׁינְדֵּעַ שְׂבָא מַחְמַת הַתְּהוּרִי וְכַדוּמָה, אֶף דְּגִדּוּל צִנּוֹת, מִכָּל מִקּוֹם אִינוּ בְּסַפֵּק מִיֵּתָה כִּי הוּא בְּעִצְמוֹ גַּם לוֹ, וְכֵן אִם עָלְתָה לוֹ שָׁנָה אִינוּ מְכַטַּח שֶׁהוּא בֶן עוֹלָם הַבָּא. אִיתָא בְּסַפְרִים, דְּעַקֵּר חֲתוּן לְמִי שֶׁנִּכְשַׁל חֵס וְשִׁלּוּם בְּנָה, שִׁתְּחַזֵּק מִכָּאן וְלַהֲבֵא בִימֵי חַיֵּי כְּלִמּוּד (ה) הַתּוֹרָה וְזִכְרֹת הַתּוֹרָה מִגְּוֹ עַלֵּיו, וְכַד אִיתָא בְּמִדְרַשׁ שֶׁנִּתְּחַוָּא: אִם חָטָא אָדָם וְנִתְחַבַּב מִיֵּתָה לְשִׁמּוֹם, מַה יַּעֲשֶׂה וְיִתְנֶה? (ו) אִם לְמוֹד לְשִׁנּוֹת פְּרָק אֲחֵר יִשְׁנָה שְׁנֵי פְּרָקִים, וְאִם לְמוֹד לְשִׁנּוֹת דֶּךָ אֲחֵר יִשְׁנָה שְׁנֵי דְּפִי' (ז) וְאִם אִינוּ יוֹדַע לְלַמֵּד, וְהַעֲסַק עַל־בְּלִפְנֵים כְּמוֹת הַצְּדָקָה וְחַסְדוֹ וְחֵן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "וְדָרַךְ צְדָקָה וְחַסְדוֹ יִמְעָא חַיִּים עָרְכָה וְכַדִּי", עַן שֶׁם בְּמִדְרַשׁ. וְעַקֵּר לְמוֹד הַתּוֹרָה וְהִנֵּה עַל־מַנְת לְקַנְס, דְּהַלּוּמֵד וְאִינוּ מְקַנְס טוֹח לוֹ שְׂלֵא נִבְרָא, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חו"ל, וְגַם לֹא יִהְיֶה בְּכַתְּה לְעַן עַלֵּיו, חֵס וְשִׁלּוּם: (ד) מְכַטַּח לוֹ וְכוּ. שְׁבַנְדָא יֵשׁ לוֹ זְכִיּוֹת הַרְבֵּה שֶׁהִגְנוּ עַלֵּיו, (ו) הוּא אֲרִיךְ יָמִים, כְּדָחִיב "וְרָאָה וְנַע אֲרִיךְ יָמִים". וְרֵאוּ לְתַת שְׂבַח וְהוֹדָעָה עַל שְׁנַת לוֹ חַיִּים כֵּן הַשְּׂמִים וְקַרְבָּן־נִתְנָאל בְּסוֹף יוֹמָא בְּאוֹת ג, עַן שֶׁם הַפְּסַח, וְעַן שֶׁם מַה שֶּׁכְּתִב מִקְדָּם בְּשֵׁם הָאֲרִי' וְכוּ: (1)

שִׁעֵר הַצִּיּוֹן

(2) טוֹר, וְכֵן הַעֲתִיקוּ הַתְּרוּסָה לְדִיעָא, וְלֹא כְּפִי' (ג) כֵּן נִרְאָה לְעִינֵינוּ דְּחַמֵּי בְּפִישִׁיחוֹת: (ד) כְּנִיזְאֲבְרֵתָא: (ט) כְּנִיזְאֲבְרֵתָא מִשְׁמַע דְּאִין הַלּוּחַ בְּנָה, אֲכִיל הַשִּׁי' וְאֲלֵיָה רַבָּה וְהַשְּׁמַע אֲפָרִים מְקַלֵּין בְּנָה וְכֵן הַמְּטַבֵּב כְּאֶשֶׁר הַעִיד רַבִּי שִׁי' וְלִכְּן סְתַמְחֵי לְהַקְלִי: (ט) שִׁי' וְנִרְדֵּף הַחַיִּים: (פ) אֲחִירוּסִים: (ז) וְטוֹב יוֹמֵר אִם יָכוֹל לְחַשֵּׁיג לְעַל מְנַדֵּל בְּלֵא עַקֵּב, וְנֹקָא בְּאִיסְטָנִים, אֲכִיל בְּלֵא זֶה אִינוּ מוֹעִיל כָּלל, דְּמִזְכִּיב בִּירוּשְׁלַיִם, וְהוּכָב בְּהַגְּבִי' א: (ט) אֲחִירוּסִים: (כ) כְּנִיזְאֲבְרֵתָא שִׁי' א: (ג) כְּנִיזְאֲבְרֵתָא וְאִילָה רַבָּה וְכַדִּיחוּסָה וְהַגְּבִי' וְחִי' אָדָם, וְלֵא קִיטִי: (3) מְנַיְאֲבְרֵתָא בְּשֵׁם מְהַרְיָל, וְכֵן מְשַׁמַּע מִהַגְּבִי' א: (ג) אֲחִירוּסִים: (ד) בְּרַבִּי־יוֹסֵף וְכַתִּב סוֹפֵר סִימָן ק' וְהַנְּחוּת רַבִּי בְּרוּךְ פְּרִיזְקָל וְשִׁי' א: (ה) וְהַתּוֹרָה חֲסוֹנָה, וְכִמוּ שֶׁאֲמָרוּ חו"ל עַל הַסְּטוּק "וּבְפִיזוֹ מְשַׁנְּיָךְ הַחַזָּה", נִמְשְׁלוּ דְּבִרְיֵי־חַזָּה לְמַעֲקָן, מַה פְּעִין מְשַׁחֵר אֵת הַשְּׂמָאִים אֶף הַתּוֹרָה מְשַׁחֵר אֵת יִשְׂרָאֵל. וְאִיתָא בְּפִתַּח הַתְּרוּסָה שֶׁכְּתִב: לֹא אֲתַפְּרִישׁ בְּרִישׁוֹ עַלֵּיו אֲלֵא כְּפִלִּי דְּאוּרִיכָא, כְּגַזִּי כִּי מִלִּין דְּאוּרִיכָא לֹא מְקַבְּלִין שְׂמָאָה, כְּגַזִּי דְּאִיתִי קוּמָא לְדַסָּה לְאַלִּין מְסָאֵב, וְאָסוּתָא בְּאוּרִיכָא אֲשַׁחֲכֵהוּ, וְכַתִּיב "וְרָאָה הִ' טְהוּרָה עוֹמֶדֶת לְעוֹד", עַן שֶׁם עוֹד: (1) וְאִין כְּנַת הַתְּרוּסָה וְהַתּוֹרָה לְבַד יוֹצֵא אֶפְלוּ בְּלֵא מִדַּת הַחֶסֶד כָּלל, דְּבֵלֵא כְּבַד אָמְרוּ חו"ל דְּהַאֲמָרוּ אִין לִי אֲלֵא תוֹרָה, אֶפְלוּ תוֹרָה אִין לוֹ: אֲלֵא וְרוּחָה לוֹמַר דְּעַקֵּר הַתּוֹרָה הוּא עַלֵּיו תוֹרָה לְמִי שֶׁכָּתִב לְבַד לְחַמְרֵי דְּבִירְיֵי־חַזָּה, אֲכִיל מִכָּל מִקּוֹם צְרִיךְ לְצַטֵּק עַם פְּתוּסָה וְלִחְסֵם עַל הַתּוֹרָה, וְעַבְדִּי זֶה יִכְפֵּר עֲוֹנוֹתַי, וְיִכְדְּתִיב "בְּחֶסֶד וְרַחֲמֵי וְכִפֵּר עוֹנֵי", וְיִחְסְמוּ עַלֵּיו כֵּן הַשְּׂמִים לְהוֹסִיף לוֹ חַיִּים, וְכִמוּ שֶׁאֲמָרוּ חו"ל: כֵּל הַמְּרַחֵם עַל הַתּוֹרָה מְרַחֵם עַלֵּיו כֵּן הַשְּׂמִים: (1) דְּמָרָא:

הלכות יום הכפורים סימן תריד תרטו

ביאורים ומוספים

[משניב ס"ק יב]

ורפ"ק ש'הולכים ק'אנפילאזה⁽¹⁸⁾.

18) משמע מדבריו שאף על פי שהאנפלאות נרטבו מותר ללכת בהם, ואין החששים לסחיטתם, וכן כתב הא"א (בוטשאטש, ס"ד) וביאר, שהוא הרי אינו מתכוון לכך, ואין זה 'פסיק רישא' שישחטם על ידי כן, ועוד, שהיא מלאכה שאין צריכה לגופה. וכן דקדק המנחת שבת (על הקצושי'ע ס"י פ ס"ק קלא ובק"א ס"ק ז) מדברי השו"ע לעיל (ס"י שא סמ"ה) [נראה שם מה שכתב בטעם הדבר, אך הוסיף, שאם הוא בביתו ויש לו גרבים מספות ראוי להתנמר ולפרשטן, והוסיף בשיורי המנחה (ס"י פ ס"ק מא) שאף ממה שהובא (תולדות אדם ח"ב עמ' לא) על הרש"י מוולוז'ין, משמע שאם אפשר יחליף את גרבו הרטובות]. וכן דעת הגר"ש אויערבך (מאור השבת ח"ב מכתב לב אות יב) והגר"ש אלישיב (הלי' חג בתג ימים נוראים פכ"ג הע' 62).

[משניב ס"ק יז]

צ"ק לטל ידיו⁽¹⁹⁾ בנקום שנגע בק"ה⁽²⁰⁾.

19) אמנם לענין מי שחולץ את נעלו בליל תשעה באב שחל במוצאי שבת לאחר אמירת 'ברכו', כתב לעיל (ס"י תקנ"ג ס"ק ו) שאם נגע בהן יקה את ידיו בכל מידי דמנקה, אכן התבאר בשעה"צ שם (ס"ק טו), ששם מדובר שאין באפשרותו ליטול את ידיו, וביאר בשם הגר"ש קרליץ (קרא עלי מעד פ"ז הע' ג) שכיון שמדובר שם לאחר אמירת 'ברכו', כשיחפש אחר מים עלול הוא להפסיד את התפילה בציבור, ולפיכך די בבקוין לחדו.

20) אמנם, לענין מי שנגע בידו במקומות המכוסים שבגופו, כתב לעיל (ס"י תרי"ג ס"ק ו) שיתול כל ידו ולא רק את המקום שנגע, ואף על פי שבין לגבי הנוגע במגעו ובין לגבי הנוגע במקומות המכוסים שבגופו טעם הטיילה הוא משום נקיות וכמבואר לעיל (ס"י ד ס"ק מא) [אילת השחר זבחים ב, ב ד"ה ובהא, ושלמי תודה ימים נוראים עמ' קעז].

ולענין הנוגע בנעלי בד או גומי, בש"ת ערך שי (או"ח ס"י ד) כתב שרק הנוגע בנעל של עור צריך ליטול ידיו, והביא שכן כתב בספר זכור לאברהם, וכן דעת החזו"א (ארחות רבנו ח"ג עמ' קפז). מאידך, הבן איש חי (שנה א פ"ר דברים אות כא) כתב שהנוגע בנעלי בד צריך ליטול, כמו הנוגע בנעל של עור.

[משניב ס"ק טו]

וישלקם לבייתו⁽²¹⁾ וכו', פ"ה קדוש תה"ש⁽²²⁾ וכו', ויש אומרים שהוא דאור"חא⁽²³⁾.

21) והאם נעלי עור נחשבות ביום כיפור ככלי שמלאכתו לאיסור ואסורות בטלטול [מלבד לצורך גופו ומקומו], כיון שהן אסורות בנעילה, או שכיון שיש אופני היתר לנועלן ובגון לחולה וחיה וכדו', נחשבות ככלי שמלאכתו להיתר ומותרות בטלטול, דעת הגר"י קניבסקי (שלמי תודה ימים נוראים עמ' קעז) שאכן במקומות שאופני ההיתר מצויים, מסתבר שנחשבות ככלי שמלאכתו להיתר, אמנם בזמננו שמצויות נעלים שאינן של עור, ואם כן אף חולה וחיה לאיסור בנעלי עור, אם כן מסתבר שנחשבות ככלי שמלאכתו לאיסור [נראה לעיל (ס"ק י) דעות הפוסקים לענין הליכת חולה וחיה בנעלי עור בזמננו].

והגר"ש אויערבך (הלכות שלמה יוב הכיפורים פ"ה סכ"א) הסתפק בדבר, שיתכן שכיון שאסורות מצד איסור שאינו של שבת, אין עליהן אפילו דין מוקצה מצד כלי שמלאכתו לאיסור [והביא שם (דבר הלכה אות לח) דוגמא לדבר מהמבואר בשו"ע לעיל (ס"י) שח סמ"ז] לענין בגד שעטנו שנחלקו האם הוא מוקצה מחמת גופו, או שאינו מוקצה כלל דיינו ככלי שמלאכתו להיתר. ובספר שלמי

תודה (שם) כתב לוחן לאסור ממה שכתבו התוס' (שבת ס, א ד"ה לא) שסנדל המסומר נחשב ככלי שמלאכתו לאיסור, ואף על פי שאינו מאיסורי שבת].

דעת הגר"ש אלישיב (שלמי יהודה פ"ד ס"ט) שנעלי עור הריהן כלי שמלאכתו לאיסור, שאין להתיר מצד מה שראויות לחולה חזיה, כיון שאין אדם נועל נעלים של אחר, ומ"מ אינן נחשבות כמקצה גמור [מחמת גופן]. שהרי מ"מ שייך בהן שימוש לצורך גופן].

מאידך, דעת הגר"ש קרליץ (חוט שני יום כיפור עמ' קלז) שנעלים מעור אינן נחשבות כמקצה ביום כיפור, כיון שראויות הן לחולה, וכן ראויות הן ללכת בהן במקום סבבה או במקום טיט רפשי.

22) אמנם, לגבי נשיאת כפים כתב לעיל (ס"י קכ"ח ס"ק טו) שיש להצניע את הצעלים, שלא יעמדו בגלוי בבית הכנסת, מפני הכבוד [ואף בשאר הימים].

23) וכמו שכתב לעיל (ס"י תרי"א ס"ק ג) שאף על פי שנחלקו הפוסקים האם שאר עינויים הם מהתורה או מדרבנן, למעשה ראוי להחמיר בדבר.

[ביה"ל ד"ה והוא]

הטעם ע"ן כ"ה⁽²⁴⁾.

24) שם כתב, שהטעם לגבי רחיצה שבשעור במים לצורך מצוה אינה נחשבת כרחיצה של תענוג, הוא משום שאין רצונו לרחוץ, מה שאין כן לגבי נעילה שבכל אופן נחשב הדבר כתענוג, ועוד, שברחיצה אי אפשר בענין אחר [וכמו שכתב המשניב לעיל (ס"י) תרי"ג ס"ק יב] שמדובר לגבי רחיצה באופן שאין לו דרך אחרת להגיע למחוי חפצו, מה שאין כן לגבי נעילת הסנדל, שיתכן לילך בדוחק גם בלא נעלים.

סימן תרטו

יום הכפורים אסור בתשמיש המטה

[משניב ס"ק א]

ואסור לגע באשתו⁽¹⁾, בין בלילה בין ביום⁽²⁾, וגם לא ירבה עמה בקרבים⁽³⁾ וכו', ב"ה יד"ה יד"ה סימן קצ"ה⁽⁴⁾.

1) בטעם הדבר כתבו המהר"ל (מנהגים הלכות ערב יום כיפור ס"ב) והשו"ע הרב (ס"א), שחששו שיבואו על ידי זה לירי תש"י"מ, והלבוש (ס"א) כתב, שחששו שיבואו על ידי זה להרהור וראיית קרי [וראה בפמ"ג (משב"ז ס"ק א) שהלבוש סבר שמצד חשש לתש"י"מ היו אוסרים רק בלילה, ולכן כתב טעם ששייך גם ביום].

2) אכן לענין תשעה באב, כתב לעיל (ס"י תקנ"ד ס"ק לו) שאף על פי שיתכן שאסור ליגע באשתו, וכמו לענין יום כיפור, מ"מ היינו דוקא בלילה אבל ביום יש להקל, וביאר בשעה"צ שם (ס"ק מד) שכיון שביום כיפור הנשים מקושטות לכבוד היום יש לחוש לטריוי היצר, מה שאין כן בתשעה באב שהולכות בבגדים מטוילים, אין חשש בדבר, והוסיף, שבאופן שאף בתשעה באב הן הולכות מקושטות, יש להחמיר בזה גם ביום.

3) ומה שכתב 'שלא ירבה עמה בדברים', התבאר בשו"ע (י"ד ס"י קצ"ה ס"א) ובש"ך שם (ס"ק ב) לענין נדה, שהיינו דוקא בדברים המרגילים את האדם לעבירה, כגון דברי שחוק וקלות ראש [נראה במטה אפרים (ס"א), שלענין יום כיפור אין להרבות אף בסתם דברים, ומשום קדושת היום].

המשך במילואים עמוד 54

מילואים הלכות יום הכפורים סימן תריד המשך מעמוד קודם

[משנ"ב ס"ק יא]
לנעל סנדל מחמת עקרביו.⁽¹⁷⁾
וגם באופן שיכול לנעול נעל של שעם וכדו', כתב הפרי חדש (סי' 17)
שמותר לנעול סנדל של עור, כיון שבמקום סכנת עקרב לא אסרו את
נעילת הסנדל כלל. וכן צידד השי"ת יצחק (יומא ע"ג, ב ד"ה אם) שילא
פלוג רבנן בהיתרם.

מאיסור זה, וגם בזמנינו מותרים הם לילך בנעלי עור.
ודעת הגרי"ג קרליץ (חוט שני יום כיפור ע"מ קלח) שאף בזמנינו שיש
נעלי פלסטיק או גומי, מ"מ מותר להם לילך בנעלי עור, כיון שחז"ל
התירו להם את הדבר, וכן לכאורה מבואר מדברי המנחת חינוך
(שהובאו לעיל ס"ק ח'). וראה מה שכתבנו להלן (הע' הכאת), לענין
הליכה בנעלי עור במקום שמצויים עקרבים.

הלכות יום הכפורים סימן תריד תרטו המשך מעמוד 156

לגבי אנשים גדולים הרחוקים מאד מהרהור עבירה והוסיף הצמח
צדק שם, שאף על פי שהרהור עבירה בערב יום כיפור אינו שכיח,
מ"מ ההרהור במה שמפחד שלא יארע לו טומאה בליל יום כיפור,
הוא שכיח מאד בערב יום כיפור, ועלול אף הוא לגרום טומאה
בהרהור עבירה.

וכן כתב הגרי"ג קניבסקי (קריינא דאגרתא ח"א סי' קס"ה-קס"ו) שדברי
חז"ל אמורים כמי שאירע לו הדבר שלא מחמת טבעו כלל, כגון מי
נשניו וכן ארבעים שנה ומעלה ועמוס בתורה ויראה, שבאופן זה
נשלח לו הדבר מהשמים בגזירה מיוחדת, מה שאין כן מי שמחמת
טבעו אירע לו הדבר, כגון אצל צעירים וכל שכן אצל מי שאינו נשוי,
דאי שהדבר אירע לו על ידי הרהור ואפילו מלפני כמה שבעות
[החובי בדבריו את דברי הצמח צדק הנ"ל, וכתב שכן ידוע גם מעוד
גדולי ישראל שהורו כך]. וסיים, שמימי צריך לעשות את התיקון
המבואר בספרים, ללמוד משניות מסכת כלים כעין ובהעמקה כפי
יכולתו, כיון שלא עלה בידו להתפלל ביום הכיפורים בקדושה
ובטהרה [ולא מצד ידאג כל השנה], והלימוד לשם שמים יתקן את
הדבר.

וכן לענין חולה שראה קרי, כתב הקף החיים (ס"ק ט) שיש לתלות
שהדבר בא לו מחולשת החולי.

8) ותקנה זו שיוסיף בלימוד, כתב לעיל (סי' תקע"א ס"ק ד) לגבי מי
שבא להתכפר על עונות ידועים, והוסיף, שההוספה בלימוד מועילה
לכפר על עונותיו דוקא לאחר ששב בתשובה, שאם לא כן נחשב
הדבר כטובל ושרץ בידו.

[שעה"צ ס"ק ה]
אף סתירה קטנה את [שנ"א].⁽¹⁸⁾

9) עוד בסגולת התורה לטהר הטמאים, כתב בביה"ל לעיל (סי' תקע"א
ס"ב ד"ה תלמיד חכם) בשם החי"א, שהתורה היא כמקוה טהרה,
והיא נמשלה לאש וכל הבא באש נטהר.

[משנ"ב ס"ק ז]
ק"שם ק"א"י [ל"א].⁽¹⁹⁾

10) שם (פכ"א אות מ) כתב בשם הארי"ל (פרי עץ חיים שער יום
הכיפורים פ"ב) תיקון לדבר, שיאמר כל יום במשך שלושים יום
[רצופים, אחר יום כיפור] את הפיוט מסדר קדושות של יום כיפור
בכוונה שלימה ורצויה וברמעות [ראה בסדר בית יעקב (סדר ליל יום
כיפור שער העין סי"ט) פירוט הפיוטים. עוד בענין התיקונים על
הדבר, ראה בדעת תורה (ס"ב) בשם השר"ת אמרי אש והארמ"ר
מבעל, וכן בקף החיים (ס"ק יא), וכן במה שהבאנו לעיל (ס"ק ג)
בשם הגרי"ג קניבסקי].

4) שם נתבאר דיני ההרחקה שצריך לנהוג בין איש לאשתו בזמן
שהיא נדה ויראה עם (ס"י-י"ז), מה הדין באופן שאחד מהם חולה.

ולמעשה את התינוק בין אשה לבעלה [קוואטר] בכרית מילה
שנערכת ביום כיפור, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ז סי' קס"א) (ב
שנהגו להקל בדבר, כיון שהוא ענין של מצוה, וכן דעת הגר"ש
אויגנברג) (אוצר הכרית פ"ד סי' ח' הע' ה'), הליכות שלמה יום כיפור
פ"ה ס"ב) שבאופן זה יש לסמוך על דעת הט"ו (בשעה"צ ס"ק א)
שסבר שהנגיעה אסורה רק בלילה. מאידך, דעת הגרי"ג קרליץ (חוט
שני יום כיפור ע"מ קלט) שאין להעבירו מאשה לבעלה, ויעבירהו על
ידי אחר.

[משנ"ב ס"ק ז]
ק"ן אסור לישן [כו"ה].⁽²⁰⁾

5) ואף לישון בשתי מסות נפרדות הנמנעות זו בזו, כתב המחצית
(ס"ק א) שאסור, וכמו שאסר הרמ"א (ירד סי' קצ"ה סי' ז) לגבי אשתו
נדה, וכן היא משמעות סתימת המשנ"ב לעיל (ס"ק א), ושלא כמו
שכתב המטה אפרים [אלף למטה ס"ק ב] שלענין יום כיפור יש להקל
בזה, ובפרט כשיש טורח בדבר.

[משנ"ב ס"ק ז]
רב אכילה ושתיה⁽²¹⁾ א' מחמת הרהור [בדומה] וכו', וישנה שני
דפים⁽²²⁾.

6) ולפיכך בטעם דברי הרמ"א לעיל (סי' תרח ט"ז) שאין לאכול בערב
יום כיפור דברים המחממים את הגוף ומאכלי חלב שמרבים את
הזרע, כתב במשנ"ב שם (ס"ק יז) שצריך להזהר בכך ביום כיפור
יותר מבשאר ימות השנה משום שביום כיפור אסור לטבול [ולא
מחמת המבואר כאן שהרואה קרי ידאג כל השנה וכו'].

וכן לענין מה שכתב לקמן (סי' תרי"ט ס"ק יד) שכרי שלא יבוא לידי
טומאה יאמר קודם השינה את ארבעת המזמורים הראשונים
בתהלים, וכן שטוב שלא יכסה את עצמו בכרים וכסתות כיון שהם
מחממים, ועל כל פנים שלא יכסה את רגליו, התבאר בדברי השלי"ה
[שהוא מקור הדבר] שטעם הדבר שביום כיפור צריך לשמור את
עצמו יותר מבשאר ימות השנה, כיון שאנו חומים ביום זה למלאכים
וצריכים להיות טהורים כמותם, ובפרט מטמאת קרי [וראה גם
בביה"ל לעיל (סי' תר"ד סי' יבול) וכמה שכתבנו שם, שבערב יום
כיפור צריך לטבול משום קרי כדי להתדמות לטהרת המלאכים].

ודיני ההיצה והטבילה ביום כיפור למי שראה קרי, התבאר בשו"ע
לעיל (סי' תרי"ג סי"א) ובמשנ"ב שם (ס"ק כ"ז).

7) ומטעם זה כתב בשו"ת צמח צדק (שער המילואים סי' סב) שבעל
התניא היה שוחק ממי שנצטער מהדבר, כיון שדברי חז"ל נאמרו רק

